

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 21 juli 2011

MEDITATIE

Een dove geholpen

Het eerste dat ons in deze bekende geschiedenis opvalt, is het feit dat er mensen waren die zich het lot van deze man aantrokken. Een voorbeeld voor ons dus, en voor de gemeente. Zij hadden zorg voor hem.

Voor iemand die niet alleen doof was, maar ook een ernstig spraakgebrek had. Zij brachten hem tot Jezus, zo lezen we. Een uitnemende zaak. Dat is het tweede, dat ons moet treffen. Zij brachten deze arme ongelukkige man tot de beste Persoon, de meest bewaarde, gewillige, goedertieren Medicijnmeester, Die er is: CHRISTUS! Wat een voorrecht, als we daarvoor gebruikt mogen worden. En in de derde plaats lezen we dat zij Hem baden, of Hij Zijn hand op hem leggen wilde. Of Hij hem aanraken wilde. Ze hadden dus een besef van Zijn wondermacht. Wat een goede zaak! Er was gebed. Er was meelevens. Bewogenheid met de gehandicapte naaste. Wat kunnen we hier persoonlijk, maar ook als gemeente veel uit leren. Wat is er vaak een langs elkaar heen leven. De

En zij brachten tot Hem een dove...

Markus 7: 32a

handelwijze van de mensen met deze dove man, bepaalt ons in ieder geval bij onze plicht en misschien ook wel bij onze schuld in deze. Wij mogen weten uit Gods Woord dat deze man niet vergeefs tot Hem werd gebracht en dat de mensen in hun gebed niet werden teleurgesteld! Zou er trouwens ooit iemand tevergeefs de toevlucht hebben genomen tot Hem? Zou het ons niet tot bemoediging kunnen zijn? Wat ons in de vierde plaats ook opvalt, is dit: zij brachten wel een ander tot Hem met lichamelijke kwalen, maar we lezen helaas niet dat zij zelf voor hun geestelijke noden Hem nodig hadden. Immers, is deze man met zijn doofheid en zwaar spraakgebrek niet een beeld van u en mij van na-

ture? Zijn wij niet allen in onze diepe val in Adam geestelijk doof geworden, en is onze tong door de zonde niet geworden een rad van de hel ontstoken? Ontzettend toch, niet waar? Werden we daar reeds aan ontdekt? Goed geschapen, diep gevallen! Doof voor alle roepstemmen, nodigingen en waarschuwingen van onze Schepper. Niet doof voor de influisteringen van satan en zonde. Dat niet, dan blijken we een zeer scherp gehoor te hebben. Wat is onze val toch diep! Selectief doof en actief dood! Van de mensen waarvan in deze geschiedenis sprake is, kunnen we verschillende goede dingen leren, zeker! Maar het ingrijpendste is wel, dat ze met al hun goede bezig zijn en bewogenheid voor hun gehandicapte naaste, ten diepste zichzelf voorbij liepen. En daardoor toch Christus verwierpen! Toen deze arme man genezen werd door Christus, onverdiend, goedertieren, ging daarmee tevens in vervulling hetgeen Jesaja reeds had geprofeteerd dat alsdan der doven oren geopend zullen worden. Lezer, dat is toch tevens de boodschap voor heden! Dat geestelijk doven en zij die niet meer tot eer van God kunnen spreken, niet meer recht kunnen spreken, toch alleen in de weg van het wonder nog genezen kunnen worden. En nu kunnen we uit de wijze, waarop Christus deze man redde, ook leren hoe God dit wonder wil werken. Let eens op: eerst wordt deze ongelukkige man apart genomen. Verwijderd van de schare. Zijn ogen staarden immers op nog zoveel mensen buiten de Heere Jezus. Nu moeten zijn ogen op Hem alleen gericht worden. Net zo als die van u en van mij! Kennen wij dit bevindelijk? Ontdekt aan ons ongeluk en ook geleerd: "Doch op u zien mijn schreiend' ogen"? En nu bedient de Heere Jezus Zich van gebarentaal voor deze dove man. Wat buigt Christus toch diep! Vervolgens wijst de Heere hem eerst de kwaal aan! Merk dat toch op. Christus steekt Zijn vingers in de oren van deze man en raakt met speeksel die ongelukkige tong aan! Maar deze man kende zijn kwaal toch al lang? Ja, maar als

Inhoud

89e jaargang

Nr. 42

- 1 Een dove geholpen
- 2 Van zee tot zee: Een eenzame pelgrim in een vergelegend land
- 3 Wat is uw naam?:
De namen van Gods kinderen (28)
- 4 Davids soete lier (4)
- 5 Even maar...
- 6 Ziekten in de Bijbel:
Een boer die werd als een steen
- 8 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 11 Berichten
- 11 Kerkdiensten

God die kwaal aan gaat wijzen en de vinger op de zere plek legt, wordt dat toch wezenlijk anders, lezer! Weten wij daar ook iets van? Maar niet alleen de kwaal wordt aangewezen. Nee, ook de weg wordt gewezen, waarin alleen redding en behoud mogelijk is. Christus ziet omhoog! Naar de hemel. Daar alleen is wezenlijke redding vandaan te krijgen. Bovendien doet Christus niets buiten Zijn Vader. En dan zucht Christus! Jazeker, de zonden hebben wat teweeggebracht. Lezer, hebben we om de zonden zelf ook wel eens leren zuchten? Niet alleen over de gevolgen, daar zucht de wereld ook onder! Maar over mijn zonden! Christus heeft eronder gezucht. Borgtochtelijk. Als een schuldovernemende Borg Die Zijn Bloed zou storten. Maar ook alleen in Zijn Bloed ligt de grond van de vergeving. Hebben we die les geleerd? En nu gaat Christus spreken. Door het Woord. De Heere Jezus had al verschillende handelingen verricht en tekenen gebruikt. Maar de opening, het wonder, geschiedt door het Woord! Lezer wat is Gods Woord toch onmisbaar. Maar 't is wel noodzakelijk dat Gods Geest er in mee komt. Hoor, Hij spreekt tot een dove!! Wat een wonder! Maar onwederstande-

lijk! En met macht! Daarom kunnen dode zondaren nog levend worden gemaakt. En doven horend. En blinden ziende! En kreupelen springend. En stommen sprekend, ja, doden levend! Looft Gods macht, Die onbeperkt, gadeloze wonderen werkt. Door een wonder. Bij God vandaan! Door Woord en Geest. De Heere Jezus zegt niet: "Opent u! O, nee, van u en mij is geen enkele verwachting meer! Nee: "Wordt geopend!" De opening komt bij een Ander vandaan! Bij God vandaan! Om Christus' wil! EFFATHA!" Wordt geopend. O, dat we daar toch veel om zouden smeken, nu het nog genadetijd is. En de uitkomst? Hij sprak recht! Daar staat niet vloeiend. Dat kunnen wereldse redenaars ook. Neen, recht! En dat kan ten diepste alleen door Genade. Recht spreken is God groot maken. In God eindigen. Komt, maakt God met mij groot!

*Mijn God, u zal ik eeuwig loven,
omdat Gij 't hebt gedaan".*

De Allerhoogste schenke ook ons deze genade!

Hardinxveld-Giessendam,
ds. W.J. Karels

afkomst laat zich vandaag nog aflezen uit de namen van verschillende dorpen en steden die er liggen. Plaatsnamen als Bozeman en Nieuw Amsterdam zijn immers voor geen tweeërle uitleg vatbaar.

Kerkelijk viel het in het begin niet eens zo tegen. De meeste mensen waren lid van de Gereformeerde Kerken, maar Abraham Kuyper had hier minder invloed dan aan de VU. De bloedgroep van de Afscheidenen was hier kennelijk beter vertegenwoordigd dan die van de Dolerenden. In de gemeente van Manhattan werden aanvankelijk zelfs wel preken van ds. G.H. Kersten gelezen.

Toen het kerkelijk leven en de prediking steeds meer verwaterden, was het eigenlijk al te laat om weg te gaan of verder te trekken. De kinderen van onze vriend waren inmiddels getrouwd en woonden om hem heen met een groeiend aantal kleinkinderen. Samen met zijn vrouw las hij op zondag de oudvaders en ook doordeeweeks zocht hij voedsel voor zijn ziel in het overjarig koren.

Een eindje verder

De namen Chris en Marie Visser stonden in de gemeentegids van Lethbridge. Er stond een sterretje bij. Dat betekende: meelevende leden. Navraag leerde mij dat het echtpaar lid was van de Christian Reformed Church in Manhattan, maar nog altijd veel prijs stelde op contact met onze gemeenten. Een bevriend echtpaar uit Lethbridge bezocht hen trouw en moedigde de nieuwe dominee – kersvers uit Holland – aan om de Vissers eens te bezoeken. 'Het is niet eens zo ver', zeiden ze. 'Als u binnenkort een zondag voorgaat in onze afdeling Choteau (u weet wel, dat ligt ook in Montana), dan hoeft u maar een eindje verder te rijden'.

De mensen hier hebben een heel ander idee van afstanden. Wat men in Noord-Amerika een eindje noemt

VAN ZEE TOT ZEE

Een eenzame pelgrim in een vergelegen land

Hij was terechtgekomen in Amerika; om precies te zijn: in het plaatsje Manhattan in de staat Montana. De overgang vanuit Goudswaard naar de weidse ruimte van het door bergen en bossen omzoomde gebied was groot. Wie het wat dromerige dorpje in een uithoek van de Hoeksewaard binnenrijdt krijgt de indruk dat de wereld daar ophoudt; wie door Montana rijdt, begint te beseffen dat de wereld rond is en nergens een einde heeft.

Bozeman en ds. Kersten

Onze vriend uit Goudswaard was niet de enige die zijn geluk beproefde in het eenzame gebied dat voor een groot deel gekoloniseerd werd door

Hollanders. Want *Hollandse* immigranten waren het die ook hier het land ontgonnen en een nieuw bestaan probeerden op te bouwen. Hun

Huisgenoten

heiligen
hongerigen
huisgenoten
Jakob
Jeruzalem

'Zo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods.'

Efeze 2:19

zouden wij in Nederland een héél eind noemen. Daar kwamen mijn vrouw en ik achter toen we op zoek gingen naar de plaats Manhattan. Toen we er na vele uren arriveerden, bleek het bejaarde echtpaar trouwens niet thuis te zijn. We ontdekten dat de man was opgenomen in het ziekenhuis van Bozeman (uitgesproken als 'Boos-men') en dat zijn vrouw bij hem was.

Een uurtje later zaten we aan zijn bed. Het echtpaar was zichtbaar blij bezoek te krijgen en samen over de allerbelangrijkste dingen te kunnen spreken. Het was een eerste kennismaking en het zou meteen de laatste ontmoeting zijn, maar dat wisten we op dat moment nog niet. Wel zagen we dat de man erg zwak was. We moesten dichtbij hem gaan zitten om zijn woorden op te vangen en onszelf verstaanbaar te maken.

Onvergetelijk

Wat volgde was een onvergetelijk gesprek. Het is alweer zeven jaar geleden en ik kan me niet meer ieder woord herinneren, maar dit weet ik nog wel: hier was een arme zondaar die om God verlegen was en zonder Christus niet zalig kon worden. Vele jaren had hij verkeerd onder een algemene en voorwerpelijke prediking waarin zijn hart niet werd verklaard. Hij kon er niet in meegaan, maar hij werd niet verstaan door de blijmoedige christenen die hem opzochten. Hij was als een eenzame mus op het dak en schreide zijn nood uit voor de Heere.

Wat was het aangenaam om aan dit ziekbed te zitten. Bij het spreken over Psalm 42 viel het open en mocht een ogenblik worden ervaren dat de Heere in het midden was. De zielsgestalte van David was deze oude pelgrim niet vreemd, maar met dat alles was hij klein en afhankelijk gebleven. Zijn gemis was groter dan zijn bezit en hij voelde zich zo onwaardig voor de Heere.

Vrienden, u zult begrijpen dat het niet moeilijk viel een gebed aan dit ziekbed te doen. Er was iets te vragen voor deze bedelaar! De tranen liepen hem over de wangen toen we zijn hand vasthielden en afscheid namen. Zijn vrouw, die stil had zitten luisteren, bracht ons naar de deur en zei: 'Zo kun je hier met niemand spreken'. Ze was blij dat hij zich zo had kunnen uitspreken. En wij hadden er geen spijt van de verre reis gemaakt te hebben.

Onze woningen zijn ons dierbaar. Als we een lange dag elders zijn geweest, zeggen we dat we naar huis gaan. We trekken ons dan terug in onze woning. Het is een bijzondere zaak als we het thuis goed mogen hebben. Sommigen hebben er moeite mee om naar huis te gaan, omdat er mensen zijn die het leven moeilijk maken.

Bij het huis des Heeren is dit zo anders. De Heere woont er. Dat is Hij Die Zijn liefde in het hart heeft gegeven. Door die genade voelen arme zondaren zich thuis. Dat is een wonder. Van nature horen wij niet bij God. We verkeren in een ander huis. De Heere leidt echter door de Heilige Geest naar het huis waar Hij woont. Daar mogen ze Hem ontmoeten en leren kennen. Bij God mogen ze zelfs huisgenoten zijn.

In Efeze 2 lezen we over mensen die in hetzelfde huis terecht zijn gekomen. Ze hebben wel een heel verschillende achtergrond. Voor het Joodse volk was het in bepaalde zin vanzelfsprekend dat zij bij de Heere in huis mochten wonen. Later zijn er anderen bij gekomen. Joden en heidenen wonen nu in hetzelfde huis bij God.

Die mensen met een verschillende achtergrond begrijpen elkaar. Paulus noemt deze bewoners elders 'huisgenoten des geloofs'. Zij delen in hetzelfde zaligmakende geloof. Er is een wonderlijke herkenning als mensen met een totaal verschillende achtergrond elkaar mogen ontmoeten in dit huis. Ze zijn met liefdekoorden verbonden aan de Eigenaar van het huis. Verschillen in taal en cultuur vallen weg.

Ze ontvangen ook hetzelfde onderwijs. We denken ook aan het huis van uitlegger in de "Christenreis" van Bunyan. De huisgenoten leren zichzelf kennen. Daarin begrijpen ze elkaar. De Eigenaar is zo groot en zij zo nietig en zondig.

Ziet u in gedachten deze armgemaakte mensen door het huis van God dwalen? In een andere kamer mogen ze de Zoon van de Eigenaar ontmoeten. Hij heeft ervoor gezorgd dat arme zondaren een plaats mogen hebben in het huis van God.

De kanttekenaren zeggen zo treffend bij Efeze 2:19: 'Zo staan zij dan onder één Hoofd en zorg, en hebben elk hun dienst en deel in dit huis'. De huisgenoten hebben het Hoofd van het huis lief. Ze mogen in de gangen en de kamers wel eens zingen: 'God heb ik lief, want die getrouwe Heere hoort mijn stem'. Gods zorg is over hen. De huisgenoten hebben ook een taak te vervullen in dit huis. Huisgenoten leven immers voor de Eigenaar en voor elkaar?

Bent u al in het huis van God geleid? Misschien bent u net over de drempel gekomen. Dan bent u toch een huisgenoot!

Poortugaal, ds. C. Neele

'Die man is boven!'

Nooit hadden we kunnen denken dat de oude pelgrim zo dicht bij het einde van zijn aardse reis was. Jazeker, hij was zwak en afgeleefd. Maar het kaarsje scheen helder die zaterdagmorgen en ook de dokter was niet zonder hoop voor zijn lichamelijke toestand. De tijding van zijn heengaan – slechts enkele dagen later – kwam dan ook geheel onverwachts voor ons. Het ontroerde ons diep. Hadden we werkelijk een ogenblik aan zijn bed mogen zitten, zo kort voordat het eeuwigheid ging worden? We moesten maar steeds denken: 'En het geschiedde dat de bedelaar stierf'. Graag hadden we de begrafenis bijgewoond, maar het was onmogelijk. Er was een andere begrafenis die onze aandacht vroeg. Ds. A.M. den Boer was overleden en zijn lichaam zou in Grand Rapids ter aarde worden besteld. Vervuld met gedachten kwam ik de kerkenraadskamer binnen. Daar zat een broeder uit Nederland die de overledene persoonlijk ook gekend had. Hij aarzelde geen ogenblik toen

hij hoorde over diens heengaan: 'Die man is boven!' Het raakte mij dit te horen, temeer omdat het van binnen alweer bestreden werd. Waren het geen emoties geweest? Wist de Heere er ook van? Ds. Spaans viel de Nederlandse broeder bij: 'Daar hoeft u niet aan te twifelen; dat was nog een echte bekeerde man'. Treffend uitgedrukt! Bekeerd en toch onbekeerd; onbekeerd en toch bekeerd... Achteraf was ik blij dat we de begrafenis niet konden bijwonen. Het was eigenlijk niet eens een begrafenis maar een 'celebration of life' (een viering van het leven), zoals men dat tegenwoordig in vele Noord-Amerikaanse kerken noemt. Hoe dan ook, de oude pelgrim zelf heeft er geen last meer van gehad. Hij was de strijd inmiddels te boven. Voor eeuwig. Vrienden in Nederland, kent u iets van deze strijd? Zonder die ware strijd is er geen overwinning. Maar anderzijds, die heimwee hebben komen thuis.

Lethbridge (Canada), ds. C. Sonneveld

vius had immers de beschikking over de Statenvertaling en Datheen niet. De uitstekende kennis van het Hebreuws kwam Revius dus goed van pas bij het (her)berijmen van de psalmen. Aan de melodieuze veranderde hij niets. Die waren 'uitnemend goed' en bovendien waren ze ook in Duitsland en Frankrijk bekend. Hij voert tenslotte een pleidooi om ook de onbekende psalmen veel te zingen. Dan raken ze tenminste bekend. Een mooi advies!

De kerkelijke waardering voor de berijming van Revius verliep teleurstellend. De classis Deventer zond een positief advies aan de provinciale synode van Overijssel, maar deze durfde de berijming niet in te voeren. Om praktische bezwaren, waaronder het feit dat er geen nationale synode gehouden werd, werd de berijming niet aanvaard. Volgens Ros is dat jammer, omdat Revius eigenlijk alles in zich verenigde wat een psalmberijmer nodig heeft: een gereformeerd theoloog met kennis van de grondtaal, iemand die bevindelijk vanuit zijn geloof de zielsgesteldheid van de psalmdichters kon vertolken, een musicus en ook iemand die de geloofsstrijd van de tachtigjarige oorlog - zelfs uit eigen leven - kende. Pas veel later, in de 20^e eeuw, nam de waardering voor het dichtwerk van Revius (waaronder dus ook zijn psalmen) weer toe. Veel latere berijmingen in de 17^e eeuw hebben het niveau van Revius niet bereikt.

In de 18^e eeuw nam de kritiek op de berijming van Datheen toe. Men stelde, dat hij verouderd was in taalgebruik, in woordkeus, in wijze van zingen en niet in de laatste plaats paste de berijming eigenlijk niet meer bij veranderde theologische opvattingen. Het 18^e eeuwse klimaat van vertrouwen op de menselijke rede, het nastreven van een deugdzaam leven, andere benamingen voor God en Heere (b.v. Opperwezen) paste niet meer bij de strijdbare, bevindelijke geloofstaal van Datheen. Volgens Ros had dus niet alleen de vorm afgedaan, maar ook de inhoud van de Bijbelse leer van Gods soevereine genade voor zondaren, zoals beleden onder andere in onze Heidelbergse Catechismus. Het kon dus niet uitblijven dat de geest van de eeuw een stempel zette op verschillende psalmberijmingen. Ook de Statenberijming die na veel heen - en - weer gepraat in 1773 ingevoerd werd, ontkomt daar niet aan. Een ieder kent wel de voorbeelden van de 'vrome Jozef, rijk in deugd' (psalm 105) of 'het pad der deugd be-

3

David's soete lier

Psalmberijmingen in de 17e en 18e eeuw

De periode van de 17e en de 18e eeuw mag met een gerust hart de bloei-periode van de psalmberijmingen worden genoemd. Veel dichters zagen het berijmen van de psalmen als een vorm van bezig zijn met literatuur.

Als dichter gaf je een proeve van bekwaamheid als je in staat was een kwalitatief goede psalmberijming te maken. Het ligt voor de hand dat de literaire kant van het psalmen dichten vaak overheerste boven de geestelijke kant van het zingen en beleven van de psalmen. Alleen al in de 17^e eeuw ontstonden 30 nieuwe en complete psalmberijmingen. Mijn onvergetelijke collega Ros behandelt ze allemaal en gaat in op dichters, achtergronden en principes. In dit artikel een keuze hieruit: de psalmberijming van de 17^e eeuwse Jacobus Revius en de onder ons gezongen berijming van 1773. De berijming van Jacobus Revius is in meerdere opzichten een unieke berij-

ming. Als dichter, musicus en revisor (herziener) van de Statenvertaling was hij de aangewezen persoon om een literair en musicologisch verantwoord berijming te maken. Hij besefte dat de berijming van de psalmen en de vertaling van de Bijbel in gelijke pas moeten lopen. Toch wilde hij niet voorbijgaan aan de inmiddels geliefde berijming van Petrus Datheen. Dat is de reden dat hij het initiatief nam om de berijming van Datheen te verbeteren wat taalgebruik, rijm, metrum en ritme betreft. Dat zou volgens hem de minste aanstoot geven en daardoor zouden de psalmen gemakkelijker ingeburgerd raken.

In 1640 was de berijming gereed en verscheen de bundel in Deventer - waar Revius predikant was - onder de titel *De CL Psalmen Davids*. Opvallend is dat Revius in zijn voorrede geen kritiek uitoefent op Datheen. Hij neemt hem als dichter niets kwalijk en zeker niet als tekstschrijver. Re-

treden' (psalm 1).

De Statenberijming, die dus gereed kwam onder verantwoordelijkheid van de Staten-Generaal, is een keuze uit een drietal berijmingen: het dichtgenootschap *Laus Deo Salus populo*, de berijming van Johannes Eusebius Voet en de berijming van Hendrik Ghijsen. In het psalmboek wordt deze herkomst duidelijk aangegeven. Het dichtgenootschap (Gode zij lof en heil den volke) is een groep dichters rond de Amsterdamse dichteres Lucretia van Merken. De namen van het dichtgenootschap zijn pas een eeuw later (!) bekend geworden. Het is een bewijs dat het hen - volgens hun eigen woorden - niet om eigen eer ging,

maar om 'onze dierbare geloofsgenoten en deugdgezinde (!) Vaderlanderen aan te moedigen om met vrolykzingende lippen Gode eer te geeven'. De dichters wilden recht doen aan de oorspronkelijke schoonheid en de waarheid van de Bijbeltaal. Ze wilden zich ook houden aan de Statenvertaling met de kanttekeningen daarbij. Toch spreekt uit de voorrede de verlichte, intelligente dichter die zijn kwaliteiten ten beste wil geven in de taal van zijn tijd. Opmerkelijk was dat onder de dichters van het dichtgenootschap een aantal doopsgezinden bevond. In sommige gevallen betekende dat de oorspronkelijke teksten aangepast moesten worden om over-

eenstemming te vinden met de Bijbeltekst!

Een andere 'bron' van de berijming van 1773 zijn de psalmen van Johannes Eusebius Voet. Deze arts en belastinginspecteur was bekend om zijn dichterlijke gaven. Samen met zijn vriend de predikant-dichter Rutger Schutte verzorgde hij een nieuwe psalmberijming. Een meeleesgroep van dichters, maar ook geïnteresseerde kerkleden zorgden voor een verbetering van de kwaliteit.

De berijmingscommissie van 1773 koos maar liefst 82 psalmen uit de berijming van Voet. Redenen waren onder andere de gereformeerde achtergrond van Voet, de aansluiting bij de

Even maar...

De wensen van de familie

Een begrafenis blijft een aangrijpend gebeuren. Als het goed is, wen je nooit aan de dood. Het is de volvoering van Gods rechtvaardig oordeel: 'Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren'.

Onze dierbare naar het graf brengen, dat is zwaar. Het afscheid nemen, zelfs van het ontzielde lichaam, is pijnlijk. De weg naar het graf vraagt om zorgvuldigheid en invoelingsvermogen. Je vader, je moeder, begraaf je tenslotte maar één keer.

Daarbij wordt de kerk ook geroepen, om hierin met het Woord pastoraal aanwezig te zijn. Om in droeve dagen met het Woord en gebed - mocht het zijn - mee te dragen. In het besef dat er maar Eén is Die werkelijk sterken en troosten kan. Dus de taak van de kerk is een beperkte, namelijk om met de ambtelijke zorg met het Woord aanwezig te zijn. Daarbij heeft de hoogste Leraar het voorbeeld gegeven, wat we bij het graf moeten zeggen: niet spreken over de overleden Lazarus, noch uitvoerig over de uiterlijke omstandigheden. Maar spreken van Hem Die de Opstanding en het Leven (Joh 11: 25) is. Een boodschap voor de levenden. Dat er in de weg van de waarachtige bekering (HC, Zondag 33) en het ware geloof in Christus Jezus (HC, Zondag 7) bij

de Heere uitkomsten zijn zelfs tegen de dood. Vandaar de boodschap voor allen die rond het graf staan: 'En een iegelijk die lééft en in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven (Joh 11:26)'. Met de dringende persoonlijke vraag: 'Gelooft gij dat? (26b)'.

De vraag is dan dus niet: heeft de overledene dit gelooft? Want zijn eeuwige bestemming wordt niet bepaald door wat er op zijn graf gezegd wordt, noch wat er op zijn rouwbericht geschreven wordt. De betrekkelijkheid daarvan zou onder ons meer beseft moeten worden. Daar is niet toe te doen en daar is niet af te doen, door wie dan ook en op welke manier dan ook. Wat 'tobben' we dan toch rond de lijkst? God is Rechter Die beslist! De beslissing aangaande de enige troost valt in het léven en mag er dan ook zijn bij het sterven. Maar leven en sterven horen wel bij elkaar. Dat moet - ook niet op wens van de familie - van elkaar worden losgemaakt.

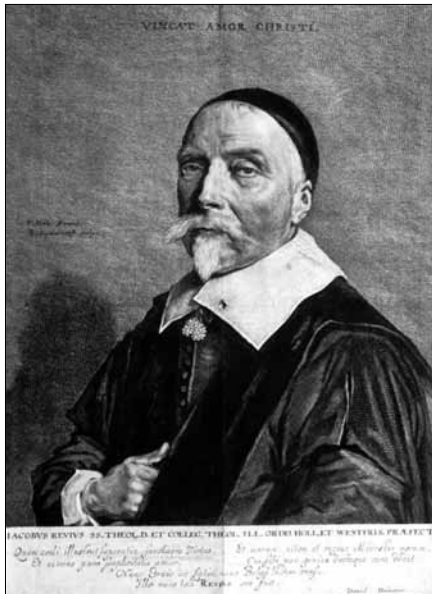
Wanneer men dat moet laten rusten is dat toch niet hetzelfde als verdoemen? Geen mens is aangesteld als poortwachter van de hemel. Niemand spreekt zalig dan Eén. De enige Zaligmaker doet dat in het leven. Zelfs bij het graf zoekt Hij het verlorene onder de levenden in hun genadetijd. Niet meer

onder de doden...

Wanneer dit meer beseft wordt, zouden we dan niet wat eenvoud in acht nemen rond de begrafenis? Het valt op, hoe minder kern of wezen, hoe meer er om heen verzonnen en gemaakt moet worden. Zeker ook hier is eenvoud kenmerk van het ware. Eenvoudig het Woord laten spreken, in de vermaning en vertroosting. Een Woord op zijn tijd over Hem Die het antwoord geeft op de vraag: wie redt zijn ziel van het graf?

Laten zogenaamde wensen van de familie dan ook sober en redelijk zijn. Er wordt een ambtsdrager van de Gereformeerde Gemeenten verzocht om de begrafenis te leiden. Dan komt hij met het Woord en in de stijl en sfeer zoals dat bekend kan zijn. Men moet hem niet óvervragen. Hij is niet een kruidenier die de verlanglijst van de familie moet afwerken. Als u dat wenst moet u een ander 'inhuren' die aan al deze verlangens kan voldoen.

Zulke dingen geven onnodige en ongewenste spanning die de sfeer in droeve dagen nodeloos vertroebelen. En het luistert zo nauw. Juist door de eenvoud van het Woord kan de Heere het onverdiend maken dat het toch beter is te gaan in het klaaghuis. Onder Zijn zegen kan dat echt. Onvergetelijk! Want het Woord Gods is niet gebonden.

Een portret van Jacobus Revius met zijn lijfspreuk erboven: *Amor Vincat Omnia. De liefde overwint alles.*

Statenvertaling en de overeenkomst met de versvormen uit de berijming van Datheen. Bekende psalmen die alom geroemd werden om inhoud en vorm zijn psalm 3, 25, 28, 73 en 89. Minder bekend is echter dat Voet voorstander was van het zingen van gezangen in de kerk. Hij hoopte 'dat er meer christelijke gezangen en minder profetische vloekpsalmen werden gezongen en dat bij het lied van Mozes ook het nieuwe lied des Lams gevoegd worde'. Het kerkvolk kon hem in die tijd daarin niet volgen en ook de Statencommissie van 1773 wees zijn voorstel af.

Uiteindelijk kwam na 118 vergaderingen, waarbij niet één psalm ongewijzigd bleef, de vertolking gereed. De meeste veranderingen gingen over de stijl en de aanpassing aan de betekenis van de Bijbeltekst en de woordkeuze van de Statenvertaling. In een verklaring, die nog in ons psalmboek terug te vinden is, verklaarden de negen afgevaardigden uit de provincies dat zij nauwkeurig gelet hadden dat er geen afwijkingen van de gereformeerde leer in de berijming werden gevonden.

In een speciale vergadering van de Staten-Generaal werd de berijming op 19 juli 1773 officieel ondertekend. De berijming werd over het algemeen door de kerken positief ontvangen. In veel plaatsen waren er officiële invoeringsdiensten. Tijdens één van deze diensten sprak ds. Hofstede (1716-1803) de mooie woorden uit: 'O, als de Zon der gerechtigheid niet maar alleen in onze monden, maar in onze

zielen straalt, dan, en ook niet eerder, zal ons Psalmgezag den Heere welgevallig zyn'.

De berijming betekende ook in muzikaal opzicht een verbetering en een stimulans voor het zingen van psalmen in kerk en gezin. Er waren echter ook andere geluiden, maar opmerkelijk is dat er niet veel inhoudelijke kritiek kwam op de berijming. Wel was er onder het behoudende kerkvolk een zeker wantrouwen ten opzichte van het theologisch klimaat waarin de bundel ontstond. Een vertegenwoordiger van dit standpunt was de bekende Kralingse predikant Theodorus van der Groe. Hij hield het bij de oude berijming van Datheen. Hij noemde de tijdgeest en de zucht naar vernieuwing als argumenten. Hij vreesde een verdere modernisering. In een biddagpreek vond hij de invoering van de nieuwe psalmen een teken van Gods oordelen over de kerk. In diverse plaatsen, onder andere in Zeeland en in Maassluis, leidde de invoering van de nieuwe psalmen zelfs tot relletjes. In de meeste kerken die na de Af scheiding ontstonden gebruikte men toch de Statenberijming. Dat was ook het geval in de Gereformeerde Gemeenten onder het kruis rond ds. E. Fransen. Fransen onderkende de bezwaren van bv. ds. Ledeboer wel, maar de oorzaken van de breuk in de kerken van Nederland lagen volgens hem niet aan de psalmberijming. Bij de vereniging van 1907 waar onze Gereformeerde Gemeenten ontstonden, werd de keuze vrijgelaten. En zo zingen nog steeds een aantal gemeenten binnen ons kerkverband de psalmen van Datheen. Volgens Ros is

het oordeel over de Statenberijming in de Gereformeerde Gemeenten enigszins genuanceerd. Hoewel de berijming dichter bij de Statenvertaling staat, is de 18^e eeuwse tijdgeest wel door de berijming heengegaan. En dat merken en voelen de kerkangers, omdat die tijdgeest niet strookt met de juiste verwoording van de Bijbelse boodschap. Wat te denken van veranderingen in het woord genade? In veel psalmen vinden we woorden als ontferming, goedertierenheid, gunstbewijs, waar Datheen het woord genade heeft. En zo zijn er meer voorbeelden te noemen. Iets van een soort tegenstelling blijft er dus getuige de slotmening van Ros over de berijming van 1773: 'De Statenberijming van 1773 behoudt haar waarde voor gezin, kerk en school als gereformeerde psalmbundel met talloze mooie verzen die bijzonder geliefd zijn geworden, dit niet in het minst door hun geestelijke diepte. Met stichting zingt de kerk deze psalmen in de samenkomsten van de gemeente'. Dit brengt naar mijn beleving de algemene gedachte binnen onze gemeenten goed onder woorden.

*O mijn siele, wilt God prijzen,
Want ick hoop mijn dagen lanck
Hem syn eere te bewijsen:
En met liefelijck gesanck
Hem te loven wijt en sijt
Alle mijnes levens tijt*

Ps. 146 : 1

(berijming van Jacobus Revius)

(wordt vervolgd)

Scherpenzeel,

H. van Grol

ZIEKTEN IN DE BIJBEL

Een boer die werd als een steen

'Toen bestierf zijn hart in het binnenste van hem en hij werd als een steen.'

1 Samuël 25:37b

Bij het plaatsje Karmel ligt een prachtig boerenbedrijf. De eigenaar is Nabal. Met drieduizend schapen en duizend geiten is hij een wel-

varend man. Hij is getrouwd met een knappe en verstandige vrouw, Abigail. Toch is hun huwelijk niet gelukkig. Want Nabal zelf is een harde en boosaardige man.

Een dwaze weigering

Het is omstreeks de tijd van het schaapscheren. Tijdens een van zijn

tochten verkeert David met zeshonderd mannen in de buurt van Karmel. Als David hoort dat er een schaapscheerderfeest aanstaande is, stuurt hij een aantal knechten naar de rijke boer met het verzoek om hem en zijn manschappen van voedsel en drinken te voorzien (naar Deut. 14:29; 15:7,8). Davids knechten moeten erbij vertellen dat zij de afgelopen dagen geen vinger hebben uitgestoken naar zijn herders en dieren. Zij hebben hen zelfs beschermd.

De reactie van Nabal is geweldig bot. In zijn ogen is David een oproerling. Hij weigert om maar iets aan de knechten van David mee te geven. Als David dit verneemt, ontsteekt hij in woede. Op zijn bevel gorden vierhonderd van zijn mannen hun zwaard en gaan met hem om alle mannen van het boerenbedrijf te doden.

Als een jongen dit hoort, gaat hij snel naar Abigaïl om haar alles te vertellen. Abigaïl bedenkt zich geen ogenblik. Zij neemt een paar honderd broden en twee zakken met wijn en nog andere levensmiddelen en legt die op ezels. Zo trekt zij met haar knechten over het smalle bergpad David tegemoet. Bij David stelt zij zich nederig op. Haar eigen man noemt zij een Belialsman. Zij legt een verband tussen Nabals naam en zijn daden: 'dwaasheid is bij hem'. Zij neemt de schuld van haar man op zich: 'Vergeef toch uw dienstmaagd de overtreding' (vs. 28a). David aanvaardt de milde gift en de boetedoening van Abigaïl. Nabal en zijn mannen worden niet door het zwaard gedood.

Een vreselijke gebeurtenis

Nietsvermoedend van het dreigend gevaar zijn Nabal en zijn knechten met het schaapscheerderfeest begonnen. Nabal pakt groots uit. Het lijkt wel een koningsmaaltijd! De wijn vloeit rijkelijk, met als gevolg... Nabal wordt dronken. Als Abigaïl thuiskomt, heeft zij wel door dat dit niet het goe-

'Vergeef toch uw dienstmaagd de overtreding'

de moment is om aan haar man te vertellen wat zij heeft meegemaakt. Zij wacht tot de volgende morgen, als Nabal zijn roes heeft uitgeslapen en weer nuchter is. Maar als ze dan aan Nabal mededeelt wat David van plan was en hoe zij naar David is gegaan, gebeurt er iets ontzettends met Nabal. Vrijwel direct wordt hij onwel. In de Schrift lezen we: 'Toen bestierf zijn hart in het binnenste van hem en hij werd als een steen. En het geschiedde omtrent na tien dagen, zo sloeg de HEERE Nabal, dat hij stierf'.

Enkele vragen

Wat is er gebeurd met Nabal? Waar aan stierf hij? Het moet ons opvallen dat voorafgaand aan zijn sterven de Bijbel in chronologische volgorde een aantal gebeurtenissen vermeldt. We lezen achtereenvolgens over zijn dronkenschap en ontzuivering, de boodschap van zijn vrouw en de heftige schrik, het besterven van zijn hart en het worden als een steen, en tenslotte tien dagen later zijn dood.

Een aantal vragen dringt zich op. Wat wordt bedoeld met de woorden 'toen bestierf zijn hart'? Is hier misschien een relatie met dronkenschap of met plotseling schrikken? Wat moeten we ons voorstellen bij het worden 'als een steen'? En waarom stierf Nabal pas tien dagen later?

Hart

Het is bekend dat chronisch alcoholisme ondermeer een verhoogde kans geeft op het krijgen van hart- en vaatziekten. Mogelijk was Nabal een gewoontedrinker. In het oude oosten was men gewend dagelijks wijn te drinken. Water was immers schaars. Hoe dan ook, zeker is dat Nabal tijdens een groot feest overmatig veel wijn heeft genuttigd waardoor hij dronken werd. In korte tijd zeer grote hoeveelheden alcohol drinken, noemen we 'binge'-*drinken*.

In eerste instantie zijn we geneigd bij het besterven van zijn hart (Hebr. *libbo*) te denken aan het hart zoals zich dat in de borstkas bevindt. Mogelijk kreeg Nabal hartritmestoornissen waarbij hij flauwviel. Het is immers bekend dat 'binge'-drinken een verhoogd risico geeft op hartritmestoornissen. Enige tijd na het nuttigen van alcohol verdwijnen de ritmestoornissen meestal weer. Zo'n aanwijzing hebben we bij Nabal niet. De klachten kwamen juist toen hij weer nuchter was. 'Binge'-drinken kan ook leiden tot zulke ernstige hartritmestoornissen zodat een hartstilstand volgt.

Maar je zou dan een onmiddellijk sterven verwachten en niet pas tien dagen later.

Het lijkt er dus op dat we aan het woord 'hart' geen letterlijke betekenis moeten geven. Meer voor de hand liggend is om het *figuurlijk* uit te leggen, zoals dit meestal het geval is in de 904 Bijbelteksten waar het woord 'hart' of 'harten' voorkomt. Met hart wordt dan bedoeld de *zetel van de emoties*, de wil, of van de gedachten.

We kunnen ons wel voorstellen dat toen Nabal, nadat hij zijn roes had uitgeslapen, hoorde van het gevaar waarin hij zich enkele uren geleden bevond en van de handelswijze van zijn vrouw, zijn emoties plotseling hoog opliepen. De verpletterende

Als David hoort van de dood van Nabal mag hij hierin duidelijk de straffende hand van God opmerken. De Hemelheer heeft Zelf met zijn twister getwist. Het recht heeft gezegevierd!

mededeling deed zijn hart besterven. Het Van Dale groot woordenboek beschrijft het woord 'besterven' als: heftig ontstellen, doodsbek worden. Een soortgelijke mededeling lezen we bij Jakob toen zijn zonen hem vertelden dat Jozef nog leefde en regeerde over Egypte. In Genesis 45:26 staat dat 'zijn hart bezweek'. Jakob raakte een poosje hevig geëmotioneerd.

Steen

Nabal werd direct als een steen. Wat wordt hiermee bedoeld? Nabal raakte in coma. De meeste Bijbelverklaarders denken dat hij een beroerte kreeg. Medisch gezien is dit een goede mogelijkheid. Een beroerte moeten we onderscheiden in een herseninfarct of een hersenbloeding. Omdat iemand van een herseninfarct meestal niet comateus wordt, is deze mogelijkheid niet zo waarschijnlijk. We moeten eerder denken aan een *hersenvloeding*. Dit komt ook overeen met de huidige kennis dat bij alcoholgebruik en zeker bij 'binge'-drinken, het risico op een hersenvloeding beduidend groter is dan op een herseninfarct. We weten dat de belangrijkste oorzaak van een hersenvloeding hoge bloeddruk is. Alcoholgebruik en psychosociale stress zijn beide risicofactoren voor een hoge bloeddruk. Het lijkt aannemelijk dat de extreme op-

winding bij Nabal geleid heeft tot een verdere bloeddrukstijging. Zo lag de dwaze Nabal daar, enkele uren na zijn dronkenschap. Roerloos als gevolg van een hersenbloeding. Hij kon geen arm of been meer bewegen. Eten en drinken lukte niet meer. Tien dagen later stierf hij.

Loflied

Wat is David is verwonderd! Door de tussenkomst van Abigaïl heeft de Heere hem bewaard voor een groot bloedbad onder het huis en de knechten van Nabal. En nu David hoort van de dood van Nabal mag hij hierin duidelijk de straffende hand van God opmerken. De Hemelheer heeft Zelf met zijn twister getwist. Het recht heeft gezegevierd! Dan komen over Davids

lippen woorden die klinken als een loflied: 'Gezegend zij de HEERE'.

*Mijn vijand word', eer hij 't
verwacht,
Door ramp op ramp teniet gebracht;
Hij moog', in eigen net gevangen,
Het loon van zijn bedrijf erlangen;
Zo vall' hij in den kuil, weleer
Voor mij geschikt, verslagen neer;
Dan zal mijn ziel, verheugd in God,
Steeds juichen in haar heilrijk lot.*

(Psalm 35:4, berijmd)

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch

*(met dank aan dr. H. Kerkhoff, neuroloog
en dr. C.A. den Uil, cardioloog i.o. voor hun
adviezen)*

Vele van onze jongeren komen in aanraking komen met de Engelse taal of zijn daar zelfs behoorlijk mee vertrouwd. Dat brengt de huidige leefwereld met zich mee. En op de scholen wordt natuurlijk Engels onderwezen, de laatste jaren op sommige afdelingen zelfs in intensieve programma's. Het is daarom een goed initiatief om dit boekje ook in het Engels uit te geven. De auteur heeft daarbij zijn persoonlijke achtergrond mee; het Engels kan beschouwd worden als zijn moedertaal. In de Engelse versie is de King James Version gebruikt. Met de Engelse uitgave is dit boekje nogmaals uniek.

Jongelui, met "Brug naar Markus" komt ds. Vergunst in jullie leefwereld. Of lees je liever "Bridge to Mark"? Welke versie je ook kiest, deze uitgave is aantrekkelijk en leerzaam. Ik hoop dat onder Gods zegen de wens van de auteur in vervulling mag gaan. Dat door deze boekjes vele jongeren "over de brug" mogen worden geleid naar de grazige weiden van Gods Woord. Daarvoor moge de Heere genadig de toepassende werking van de Heilige Geest verlenen. En als je dit boekje leest, lees het dan biddend: 'Maak in Uw Woord Mijn gang en treden vast, opdat ik mij niet van Uw paân moog' keren'.

Zoetermeer,

ds. G.W.S. Mulder

BOEKENNIEUWS

**"Brug naar Markus", ds. A.T. Vergunst;
uitg. De Banier, Apeldoorn;
ISBN: 978 90 336 0975 2; € 10,95;
"Bridge to Mark", idem,
ISBN 978 90 336 0839 1**

'Ik lees iedere dag in de Bijbel. Maar meestal begrijp ik niet wat er staat. De taal is ook niet erg gemakkelijk. Wat heeft God mij te zeggen?' Dergelijke opmerkingen hoorde ds. A.T. Vergunst nogal eens uit de mond van jongeren. Ze hebben bij hem het verlangen gewekt om een eenvoudig boekje te schrijven over een bepaald gedeelte uit de Bijbel. De auteur hoopt daarmee een brug te slaan en anderen te helpen om de boodschap van de Bijbel beter te leren begrijpen. In "Brug naar Markus" presenteert hij ons het resultaat van dit voornemen. De opzet van het boekje is dat geheel de Bijbeltekst van het boek Markus aan de orde komt. Daarvoor is de Statenvertaling gebruikt en vetgedrukt weergegeven. In een kleiner lettertype geeft ds. Vergunst uitleg bij de Bijbeltekst. Deze zakelijke en heldere uitleg is in de Bijbeltekst tussengevoegd. Zo is een zogenoemde parafraze van de Bijbeltekst ontstaan. Dit gedeelte - dat de uitgave uniek maakt - is steeds op de linker bladzijde afgedrukt. Op de rechterbladzijde voegt ds. Vergunst bij elk gedeelte uit het Markus-

evangelie een korte meditatie toe. Deze meditaties zijn eenvoudig van opzet. Het gebruik van taal en voorbeelden sluit goed aan bij de leefwereld van onze jongeren. Aan de inhoud valt het op dat de meditaties gericht zijn op de praktijk van het leven. De zonde wordt concreet benoemd. Het leven met de Heere wordt aangewezen in een haten en verlaten van de zonde en een toevluchtnemen tot Christus. De noodzaak van Hem te kennen en Zijn bereidwilligheid om zondaren zalig te maken nemen een belangrijke plaats in.

De Heere geeft in het geheel van Zijn Woord ook meer en diepere lessen voor het geestelijk leven van Zijn kinderen. Zo komt bij het houden van Pascha de noodzaak van "de voorbijgang" aan de orde. Daar legt onze broeder uit dat het noodzakelijk is in het leven om berouw te hebben van de zonde. Maar ook een berouw-hebbend zondaar moet worden gestraft. Berouw is geen grond voor de vergeving. 'Willen wij dat God ons op de oordeelsdag 'voorbijgaat', dan is voor ons hetzelfde nodig als voor de Israëlieten in Egypte: verberging achter het bloed van het Paaslam!' Deze zaken zijn voor onze jongeren mogelijk moeilijker te begrijpen. Maar het is belangrijk dat ze ook voor hen aan de orde komen en worden uitgelegd.

**"Wat ik geloof: De twaalf artikelen
van het algemeen ongetwijfeld
christelijk geloof", ds. J.J. van
Eckeveld en ds. B. van der Heiden;
uitg. Den Hertog, Houten;
ISBN 978 90 331 2361 0;
139 blz.; € 12,50.**

De titel van het boek luidt: "Wat ik geloof". Niet om daarmee het vertrekpunt in de mens te leggen, wat zij vinden en voelen bij God. Verre van dat. Op grond van de Schrift wil de kerk belijden. Daarmee staat de belijdenis niet boven de Bijbel, maar wil zij Gods Woord naspreken. De meest bekende belijdenis wordt wel de Apostolische geloofsbelijdenis, of Twaalf Artikelen genoemd. Of het Credo, het Latijnse woord voor "ik geloof". Een belijden, niet alleen met de mond en met het verstand, maar met het hart. De Twaalf Artikelen hebben een grote plaats in de kerk. Er is geen belijdenis die zo'n grote, wereldwijde verspreiding heeft gekregen. De schrijvers richten

zich vooral op jongeren. Dit komt tot uitdrukking in de eenvoudige woordkeuze. Zij willen laten zien dat de Twaalf Artikelen ook voor onze tijd nog alles te zeggen hebben. De artikelen met een oneven nummer zijn van de hand van ds. B. van der Heiden, die met een even nummer zijn geschreven door ds. J.J. van Ekeveld.

In een inleidend hoofdstuk wordt kort stilgestaan bij het ontstaan, de uitbreiding, de plaats, de waarde en het karakter van de Apostolische Geloofsbelijdenis. Daarmee wordt het appel voor het hart niet vergeten: 'Die Naam predikt: bij Mij, o zondaar, is alles te vinden wat tot de eeuwige zaligheid nodig is' (blz. 18).

Het is verleidelijk om te citeren en te blijven citeren uit dit zeer informatieve boek. Keer op keer klinkt dat het reformatorisch gedachtegoed grond vindt in de Schrift. Elk van de Artikelen verwijst naar Boven, naar de Heere, Die beleden wil zijn. Met mond en hart. Hij zal naar Zijn welbehagen tot de jongste dag door Woord en Geest toebrengen. Ondanks mensen, ondanks de wereld en satan. Het boek is keurig uitgegeven door Den Hertog. Het wil vormen op grond van de Schrift en richt zich op het hart. Voor jong en oud: aanbevolen!

Ede, ds. A.A. Brugge

"Getuigen van de enige Naam",

ds. C. Vogelaar;

uitg. De Banier, Apeldoorn;

ISBN 978 90 336 09350;

141 blz.; € 15,50.

Het is al weer enige tijd geleden dat dit prekenboekje van onze geliefde medebroeder verscheen. De preken zijn gehouden in zijn gemeente Zwolle en handelen over de eerste christengemeente. Of

liever, over het getuigenis van de enige Naam onder de hemelen gegeven, dat in die gemeenten heeft geklonken en er waarde heeft gekregen.

De apostelen hebben het Woord Gods aan het hart van de hoorders mogen leggen. Onze broeder heeft in deze preken niet anders begeerd te doen. In deze preken worden we als het ware meegenomen. De klem wordt op de hoorders gelegd. Het hart kan er naast gelegd worden, of we er iets van verstaan, of niet. Er wordt leiding gegeven aan Gods kinderen in hun onderscheiden gangen. Er wordt vermaand en bemoedigd, ja ge-

wezen naar de enige Naam onder de hemel gegeven waardoor wij moeten zalig worden.

Er zou veel te citeren zijn. Slechts één voorbeeld willen we geven als het over de boodschap gaat, die ook tot ons komt: 'We kunnen daar twee dingen mee doen. We kunnen dat Woord door genade geloven of het naast ons neerleggen. Het is genade als we het mogen geloven, dat is waar, maar de verantwoordelijkheid om te geloven ligt wel op ons. Als we eronder mogen buigen, zeggen we: 'O God, ik ben een rampzalige vijand. Ik ben een ellendige moordenaar van mijn eigen zaligheid. Ik ben een ellendige tegenstander. Maar o, Heere, dat woord der zaligheid heb ik nu zo nodig. Dat woord der zaligheid is precies gepast voor mij.

Ik ben zo blind in 's hemels wegen. Uw woord is een licht. Er is zoveel duisternis, zoveel tegenstand in mijn hart. Uw woord is een vuur. Mag het al het verkeerde uitbranden. Heere, er is zo veel dwaasheid in me. O, mag Uw Woord mij wijs maken tot zaligheid!'

Nu onze broeder weer 'overzee' mag dienen, mag hij ook wat achterlaten. Het Woord dat gestrooid is, wat ook in deze preken tot uiting komt. Het boekje is eenvoudig Schriftuurlijk én bevindelijk, en zal zeker zijn weg wel vinden. De preken zijn zowel geschikt voor persoonlijk gebruik als voor de leesdiensten. De Heere mocht het willen achtervolgen met Zijn onmisbare zegen.

's-Gravenpolder, ds. E. Hakvoort

Een stem uit het verleden

Want ik verlang om u te zien, opdat ik u enige geestelijke gave mocht mededelen, ten einde gij versterkt zoudt worden.

Romeinen 1:11

Paulus had bijzondere zorgen over de gemeente te Rome. Zij leefden in het hete brandpunt van de strijd. Nergens was de toorn van de satan zo machtig als te Rome. Nergens was de verleiding zo groot als daar. Vooral de wreveligste vijanden van Gods volk, de Joden, waren daar groot in getal en kracht. Er dreigden zoveel gevaren, enerzijds om af te vallen van de waarheid en anderzijds dat de waarheid verduisterd zou worden en de zuivere glans van soevereine genade zou worden verbleekt.

Gedurende zijn gevangenschap en zijn reis heeft Paulus aldoor aan de Romeinse broeders gedacht, zonder van hen voldoende geruststellende berichten ontvangen te hebben.

De apostel wist echter uit ervaring dat de Joden niet zouden rusten. Hij kon niet anders denken dan dat de vijanden aan zijn gevangenschap en zijn beroep op de keizer motieven zouden ontlenuen om hem in Rome te belasteren en de sekte die overal tegengesproken werd nog meer te benauwen. En zou de gemeente dan standhouden? Zou men trouw blijven, als zij zouden horen dat Paulus naar Rome zou komen als een gevangene, die zelf de wens kenbaar gemaakt had om voor de keizer gesteld te worden?

Geen wonder dat Paulus bij het naderen van de stad innerlijk wankelt en de moed zich voelt ontzinken. Maar zie, nu geeft God hem antwoord op de weg, ver voor de poort van Rome, te Appiusmarkt en bij de Drie Tabernen. Hoe mag Paulus moed grijpen, wanneer hij die broeders ontmoet. Hij mag er de zegende hand des Heeren in opmerken, die hem tot nu toe bewaard en geleid heeft, die hem van plaats tot plaats verkwikking bereid heeft en hem in alle nood en in alle gevaren heeft doen ondervinden, dat Hij hem nooit ook maar een enkel ogenblik uit het oog verloor of aan zichzelf overliet.

Zo wordt de zorg die zijn hart vervulde bij de nadering van Rome van hem weggenomen. Hij heeft de broeders gezien en zijn onrust is genezen. De twijfelmoedigheid wijkt voor blijmoedigheid. De Heere is met hem, wat zal een nietig mens dan doen?

ds. W.C. Lamain

■ BEROEPINGSWERK BEDANKT

Voor Drachten en Stolwijk:
ds. A. Verschuure te Scherpenzeel;
Voor Lisse: ds. P. van Ruitenburg
te Chilliwack (Canada);
Voor Mijdrecht i.c.m. Nieuwer ter Aa:
ds. G.M. de Leeuw te Ridderkerk;
Voor Opheusden: ds. W.J. Karels
te Hardinxveld-Giessendam.

■ VERSLAG AFSCHEIDSDIENST DS. A.A. BRUGGE VAN DORDRECHT

Op woensdagavond 15 juni 2011 nam ds. A.A. Brugge afscheid van de gemeente Dordrecht die hij ruim vijf jaar gediend had. Hij bepaalt zijn gehoor bij 2 Thess. 2:15-17, waarin gesproken wordt over "Paulus' zorg voor de gemeente". In drie gedachten ontvouwt hij dit thema: 1. Het geven van een waarschuwing aan de gemeente, 2. Het wijzen op het fundament van de gemeente, 3. Het bidden van de zegen voor de gemeente. Als apostel had Paulus een broederlijke zorg voor de gemeente. Hij wilde hen de weg wijzen, wetende dat satan listig is. Hij wilde hen houden bij het Woord. "Staat vast", zegt hij. Het is een apostolisch vermaan om de strijd tegen de zonde aan te binden, om bewaard te worden voor allerlei wind van leer, voor gemakzucht en ingezonkenheid. Het gaat hier niet om de inzetten van Paulus, maar om zondanige die een voedingsbodem vinden in Gods Woord. Het fundament van de gemeente is de Heere Jezus Christus. De prediking dient Christocentrisch te zijn. Maar zowel de Vader, de Zoon als de Heilige Geest zijn noodzakelijk tot zaligheid. De Drieënige God heeft zondaren liefgehad, die haters, vergeters en onheiligen zijn in zichzelf. Die liefde is ons elke zondag gepreikt. Dat fundament geeft een eeuwige vertroosting en goede hoop in genade. Vooral als de Heere van troost spreekt tot de ziel. De Heere komt op elke roepstem terug. De troost is alleen te vinden in Christus als we als een kreupele tot Hem gebracht worden. Hunker naar dat onverganke-lijk goed, hoe vuil en slecht je ook bent. Gods kind mag weten verlost te zijn met de prijs van Zijn dierbaar bloed. Paulus

spreekt tenslotte de wens uit dat God hun harten zal vertroosten. Die troost is niet verbonden aan een dominee of een kind van God. Die troost moet de Heere elke keer weer bevestigen. Zodoende voegt Paulus eraan toe: "Versterke u", ook als je struikelt in de zonde. Hij geeft menigerlei genade. De Heere verbreekt het harde hart en maakt een gewillig volk. Is uw hart nog koud en hard? De Heere wil het verbreken en dan brengt Hij alles mee. De Heere vertroost ook als we een aanklagend geweten hebben en door nadere ontdekking leren hoe vuil we zijn. Hij begint genade en onderhoudt die. Hij gaat door tot op de laatste dag toe. Wees maar bedelaar aan Zijn genadetroon. Het woord van een mens moet wegvallen, als het Zijne maar mag overblijven. Gode tot eer en zielen tot zaligheid.

Namens de classis Dordrecht en de Particuliere Synode Zuid-West richt ds. W.J. Karels als consulent van de gemeente zich met enkele hartelijke woorden tot de vertrekkende predikant. Daarna spreekt ds. G. van Wijk namens de plaatselijke kerken en het Klein Convent van predikanten. Tenslotte sluit ouderling Lambregts de rij van sprekers door ds. Brugge hartelijk te danken voor al de verrichte arbeid in de afgelopen vijf jaar. Met de woorden uit Ex. 23:20 wees de Heere krachtig de weg naar Ede. Dan moet u de Heere volgen en moeten wij buigen voor Gods wil. Hij refereert aan het feit dat dominee zijn arbeid begonnen is met Pinksteren en nu ook weer beëindigt met Pinksteren. In prediking, pastoraat en catechese is zeer veel werk verricht. Dat de dienaar maar achter het Woord mag verdwijnen en de verhoogde Christus met hem gaan en met ons blijven mag. Hij verzoekt de gemeente hun scheidende leraar staande toe te zingen Psalm 121: 3 en 4. Na het dankwoord van ds. Brugge legt deze voor het laatst de zegen op de gemeente.

A. Jobse, 2^e scriba

■ VERSLAG INTREDE DS. C. VOGELAAR IN GRAND RAPIDS-COVELL AVENUE (V.S.) 29 JUNI 2011

Ds. Vogelaar koos 2 Kor. 5:18-20 tot uitgangspunt voor de intrededienst: „En al

deze dingen zijn uit God, Die ons met Zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft. Want God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laet u met God verzoenen."

Deze tekst spreekt ervan dat alles van God komt: 1. de Middelaar der verzoening, 2. de bediening der verzoening, 3. het Woord der verzoening.

Ds. Vogelaar zei dat tegen zijn eigen gedachten in zijn weg vanuit het vaderland was teruggeleid naar de Verenigde Staten: „De Meester is daar, en Hij roept u." De Heere maakte gewillig. Nu is het de begeerte de boodschap „niets uit de mens, maar alles uit Hem" in zijn nieuwe gemeente te verkondigen.

In het teksthoofdstuk beschrijft Paulus zijn bediening. Twee sterke motieven dreven hem tot zijn arbeid: „Wij dan, wetende den schrik des Heeren..." (vs. 11) en: „Want de liefde van Christus dringt ons" (vs. 14). Die liefde drong om het wonder te verkondigen dat, waar niemand begeerte heeft om God te dienen, de Heere Zelf gedachten des vredes had en een weg baande om zondaren te herstellen in de gemeenschap met Hem. God heeft een Middelaar gevonden Die gewillig was om de straf te dragen, zodat vijanden met God verzoend zullen worden.

Er gaat een volk over de aarde dat is gaan zien welke breuk ze hebben geslagen, maar dat Hem niet langer kan missen. Voor dat volk wordt het zo'n onmogelijkheid om ooit met God verzoend te worden. De mens komt geen stap dicht naar God toe. Die Middelaar wordt zo noodzakelijk, maar ook dierbaar en gepast voor een ellendig en arm volk.

De bediening der verzoening is toegetrouwd aan mensenkinderen, aan aarden vaten, zonder schoonheid. Als Gods knechten hun verantwoordelijkheid zien, voelen ze zich soms een worm. Dan wordt het werk zo onmogelijk. Wat een onuitsprekelijk wonder dat we na zoveel jaren nog steeds niet uit Zijn dienst zijn weggestuurd.

Ambassadeurs van Christus brengen niet hun eigen boodschap en kiezen niet hun eigen arbeidsveld. Ze komen in de Naam des Heeren. In hun levenswandel moet iets van de Meester te zien zijn.

Alles komt van Hem, ook het Woord dat ze hebben te brengen, de boodschap dat er een weg geopend is en dat zondaren tot Hem teruggebracht kunnen en zullen worden. Dat dringt tot een aandringen achter de kudde: „Wij bidden u van Chris-

tuswege: Laat u met God verzoenen." Wat een wonder dat de Heere dat Zelf uitwerkt. Val nog op de knieën om Hem aan te lopen! En wat is er na ontvangen genade een dagelijkse bekering nodig. Moge dat alles de vrucht op de bediening zijn.

De nieuwe herder en leraar van 'Covell' werd toegesproken door ds. A.H. Verhoef namens de classis West, ds. P.L. Bazen namens de classis Midwest en ouderling J.C. Groenendijk (Lethbridge) namens de classis Far West.

Ouderling A.C. van der Male las een brief van de gemeente in Zwolle voor. Vervol-

gens sprak hij het predikantsechtbaar namens kerkenraad en gemeente van Grand Rapids-Covell Avenue toe en liet Psalter 420:5 (Psalm 68) toezingen: „Let God be praised with reverence deep, He daily comes our lives to steep, in bounties freely given...”

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2011

* Pag. 52, **EMERITUSPREDIKANTEN.**

Het adres van ds. J. Mol is gewijzigd in Keizersdijk 2-302, 7462 JB Rijssen.

Nunspeet

Psalmzangavond op **zaterdag 13 augustus**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Nunspeet, hoek Brinkersweg/Aarweg. Het thema "Trouw" van deze avond zal door ds. A. Schot worden verzorgd. Collecte t.b.v. het Deputaatschap voor Evangelisatie.

■ FIETSTOCHTEN

Drachten e.o.

Fietstocht op **woensdag 3 augustus** in Drachten en omgeving. Start 11.00 uur bij de kerk van de Geref. Gemeente, hoek Berglaan/Singel te Drachten. Onderweg zijn consumpties verkrijgbaar. De deelnamekosten bedragen € 3,- p.p., maximaal € 10,- per gezin. Fietsuur is mogelijk. De opbrengst is bestemd voor het Deputaatschap voor Israël.

Hoogeveen e.o.

Fietstocht op **woensdag 26 juli en dinsdag 9 augustus** over heide en door bossen rond Hoogeveen. U kunt tussen 9.00 en 11.00 uur vertrekken vanaf het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, Coevorderstraatweg 50 te Noordscheschut. De deelnamekosten bedragen € 2.50 p.p., maximaal € 12.50 per gezin. De opbrengst is t.b.v. schulddelging kerkgebouw Geref. Gemeente Hoogeveen. Voor vragen: A. van der Smit, tel. 06-51116544.

Ouddorp e.o.

Fietspuzzeltocht van circa 20 km op **maandag 8 augustus**, te organiseren vanuit de Geref. Gemeente te Ouddorp. De opbrengst is voor de Zending Gereformeerde Gemeenten. De deelnamekosten bedragen € 2,50 p.p., maximaal € 10,- per gezin. Start tussen 18.30 en 19.00 uur vanaf de kerk, Spaanseweg 13 te Ouddorp. Voor vragen kunt u contact opnemen met de fam. Pikaart, tel. 0187-683608.

BERICHTEN

■ ZENDINGS DAG TE HOOGEVEEN

Regionale zendingsdag op **woensdag 3 augustus**, aanvang: 10.00 uur, in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente, Coevorderstraatweg 50 te Noordscheschut. Opening en meditatie door ds. A. Schot, Hierna verkoping en workshop/spelletjes voor de kinderen. Pauze van 12.00-13.30 uur. Vertelling voor kinderen om 14.00 uur door ds. D.W. Tuinier, die om 15.15 uur de sluiting zal verzorgen.

■ WIJZIGING CORRESPONDENTIEADRES NOORD-AMERIKA

Zoals onlangs werd vermeld, is Mr. Bleeker, onze correspondent in Noord-Amerika, ernstig ziek. Hij moet daarom hiermee stoppen. Onze nieuwe correspondent is: Mr. A. Berman, PO Box 20188, St. Catherines, ON L2M 7W7, Canada. De belanghebbende abonnees in Noord-Amerika gelieven hiervan goede nota te nemen.

Gedurende vele jaren lang heeft onze broeder Bleeker dit werk op de achtergrond voor De Saambinder belangeloos willen doen. We zijn hem daar onze bijzondere dank voor verschuldigd. Van harte bidden we hem de troost naar lichaam en naar ziel van de God van Jacob toe. In de verklaring van de Ladder van Jacob in de nacht van Bethel. Want daarin ligt het leven!

Verheugd zijn we een waardige opvolger gevonden te hebben in broeder Berman, van wie we van harte vertrouwen dat hij in dezelfde lijn dienstbaar wil zijn voor de belangen van ons kerkelijk blad 'aan de

overzijde van de oceaan'. Gods zegen in uw bezig zijn!

ds. G.J. van Aalst

■ ZANGAVONDEN

Aalburg

Zangavond met, door en voor gehandicapten op **woensdag 3 augustus**, aanvang: 19.00 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente van Aalburg, Polstraat 4. M.m.v. het gelegenhedskoor 'De Putse Hoeve' uit Bergeijk, het jongerenkoor 'Cantilena' uit Werkendam en organist Anton de Raad. Student J. van Laar verzorgt een Bijbelvertelling over de plagen in Egypte. Collecte voor de Commissie Vakantieweken voor mensen met een beperking.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 24 JULI 2011

Aagtekerke 8.45, 11.00 en 19.00 uur leedienst en 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Aalburg 9.30 uur ds. M.J. van Gelder; Aalst 14.30 uur stud. J. van Laar; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Alphen a/d Rijn 10.00 uur ds.

H. Paul; Apeldoorn 10.00 uur stud. A.T. Huijser en 18.00 uur kand. A.P. Baaijens; Arnhem 10.00 uur ds. J.M. Kleppe; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 15.00 uur ds. G. van Manen; Berkenwoude 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Bodegraven 16.30 uur

ds. R. Kattenberg; Borssele 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. D. de Wit; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.30 uur ds. J. Driessen; Deventer 10.00 en 15.30 uur kand. A.P. Baaijens; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Dordrecht 10.00 en 16.00 uur kand. R.A.M. Visser; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. E. Bakker; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.00 uur ds. J. van Belzen; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 16.30 uur ds. A.A. Brugge; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 19.00 uur ds. D. de Wit; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. G. Pater; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 10.00 en 18.00 uur stud. P.G. Heijkamp; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. E. Hakvoort; Hoofddorp 16.00 uur ds. M. Karens; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Belzen; Hoogvliet 14.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 17.00 uur ds. C. Harinck; Kapelle-Biezelinge (in Sionkerk te Goes) 11.30 en 18.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 10.00 en 18.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Krabbendijke 9.30 uur en 18.00 uur ds. G. Hoogerland en 14.00 uur stud. S.W. Janse; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 18.00 uur ds. M.J. van Gelder; Leiderdorp 10.00 uur ds. M. Karens en 16.30 uur ds. H. Paul; Lelystad 9.30 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 18.30 uur ds. M. Karens; Marknesse 19.00 uur ds. F. Mulder; Meeuwen 19.00 uur ds. L. Blok; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwe-Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Nijkerk 14.30 uur ds. P. Melis; Nisse 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. F. Mulder; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Oostburg 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Oosterend (Texel) 11.30 en 16.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oosterland 10.00 uur ds. C.

Harinck en 18.30 uur ds. W. Harinck; Oostkapelle 15.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Ouddorp 9.30 uur ds. W. Harinck en 14.30 uur ds. A. Schreuder; Oudemirdum 9.00, 11.00, 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. W. Silfhout; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. J. Karels en 14.30 uur ds. A.A. Brugge; Rilland-Bath 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. R. Boogaard; Rotterdam-Centrum 18.30 uur kand. R.A.M. Visser; Rotterdam-IJsselmonde 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 19.15 uur ds. P. Mulder; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Soest 19.15 uur ds. J.S. van der Net; Terwolde- De Vecht (in de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tholen 14.30 uur ds. M. Golverdingen; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 15.30 uur ds. E. Hakvoort; Vlaardingingen 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. M. Joosse; Vlissingen 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Wageningen 15.30 uur ds. A. Verschuure; Westkapelle 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Westzaan 19.15 uur ds. G. Heijkamp; Wierden 14.00 en 18.30 uur stud. A.T. Huijser; Woerden 19.00 uur ds. G. Clements; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur stud. S.W. Janse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Zwijndrecht 9.30 uur ds. J. Mijnders en 15.00 uur ds. M.J. van Gelder; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. G. Beens.

■ DINSDAG 26 JULI 2011

Beekbergen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Borssele 19.30 uur ds. M. Mondria; Brakel 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Drachten 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Enter 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Hoogeveen 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Naaldwijk 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; Nijkerk 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Rilland-Bath 19.30 uur ds. W.J. Karels; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

■ WOENSDAG 27 JULI 2011

Berkenwoude 19.30 uur ds. A.J. de Waard; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Goudswaard 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. J. van Belzen; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. G. Beens; Kortgene 19.30 uur ds. M.

Mondria; Krabbendijke 19.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Leerdam 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Melissant 19.30 uur ds. B. Labee; Nieuwdorp 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Nieuwe-Tonge 19.30 uur stud. J. van Laar; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oosterland 19.30 uur stud. S.W. Janse; Oostvoorne 19.30 uur ds. J. Schipper; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Soest 19.30 uur ds. P. Melis; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Wageningen 19.30 uur ds. D. de Wit; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. M. Joosse.

■ DONDERDAG 28 JULI 2011

Aalburg 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Barneveld-Centrum 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Meeuwen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Ouddorp 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 24 JULI 2011

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ ZONDAG 31 JULI 2011

Aagtekerke 8.45, 11.00 en 19.00 uur ds. G. Beens en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 18.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Aalst 9.00 en 14.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Alphen a/d Rijn 16.30 uur ds. J. Driessen; Amsterdam-Noord 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Apeldoorn 16.00 uur ds. W.J. Karels; Arnhem 9.30 uur ds. A.A. Brugge en 17.00 uur ds. K. Boeder; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Berkenwoude 10.00 uur ds. J. Driessen; Bodegraven 19.15 uur ds. J.S. van der Net; Breda 10.00 en 15.00 uur stud. J. van Laar; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. L. Terlouw; Delft 10.00 uur ds. H. Paul; Doetinchem 18.30 uur ds. J. Karels; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. R. Boogaard; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. E. Bakker; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Eindhoven 10.00 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 19.00 uur ds. A. Schot; Enschede 10.00 uur ds. A. Verschuure en 15.00 uur ds. D. de

Wit; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.00 en 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 18.00 uur ds. E. Hakvoort; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Haamstede 9.00, 11.00 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. J. Schipper; Kamperland 18.30 uur ds. M. Golverdingen; Kapelle-Biezeling (in Sionkerk te Goes) 11.30 en 18.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. M. Karens; Kortgene 18.30 uur ds. C. Harinck; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leiderdorp 15.30 uur ds. W. Harinck; Lisse 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Marknesse 9.30 en 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Nieuwdorp 18.30 uur stud. S.W. Janse; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwe-Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur stud. A.T. Huijser; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterend (Texel) 11.30 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. M. Golverdingen; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Ouddorp 14.30 uur ds. A. Schreuder; Oudemirdum 9.00, 11.00, 14.30 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 15.30 uur ds. B. Labee; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. J. Karels en 14.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rilland-Bath 9.30 en 14.00 uur stud. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 19.00 uur ds. M. Joosse; Soest 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 15.00 uur stud. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 19.00 uur stud. J. van Laar; Terwolde- De Vecht (in de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermaalen 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht

10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Vlaardingen 16.30 uur ds. H. Paul; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Wageningen 18.30 uur ds. J.M. Kleppe; Westkapelle 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wierden 14.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Woerden 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Wolphaartsdijk 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

■ DINSDAG 2 AUGUSTUS 2011

Aalburg 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Brakel 19.30 uur stud. J. van Laar; Drachten 19.30 uur ds. J. Schipper; Enter 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Nisse 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Spijkenisse 19.45 uur ds. E. Hakvoort; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw; Veenendaal 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer.

■ WOENSDAG 3 AUGUSTUS 2011

Andijk 19.30 uur ds. J. Driessen; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur stud. S.W. Janse; Emmeloord 19.30 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. M. Mondria; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A.A. Brugge; Nijkerk 19.30 uur ds. W.J. Karels; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. A. Vermeij; Oudemirdum 19.30 uur

ds. K. Boeder; Poederrijen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. P. Melis; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Mouw; Veen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Westkapelle 19.30 uur ds. G. Beens.

■ DONDERDAG 4 AUGUSTUS 2011

Beekbergen 19.30 uur ds. P. Melis; Mellissant 19.30 uur ds. P. Mulder; Ouddorp 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Wageningen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwolle 19.30 uur ds. G.J. van Aalst.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 31 JULI 2011

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Te Koop: 2 k. Appartement in Vlaardingen. 1e vraagprijs € 109.000,- nu vaste prijs € 99.500,- winst van € 9.500,-. Overdrachtsbelasting van 6% naar 2% maakt een totale winst van € 13.500,-. Dichtbij kerk, winkels en Uitzicht (verzorgingstehuis). Naast trein met goede bereikbaarheid naar Delft en Rotterdam. Voor meer informatie neem contact op met: 06-43927983.

Te Koop in Nunspeet op "de Hofstee"
Geen nieuwe, maar een mooie stacaravan, en niet duur!!!
Met alles erop en eraan. Koelkast[2] vriezer, magnetron
Partytent, schuur met inhoud enz
Tel 06-29398032/06-55100669

BOEKENMARKTEN Elspeet

D.V. 23 en 30 juli. 6 en 13 aug.
Aan de Schapendrift vindt u weer 30 kramen met theologie, jeugd en kinderboeken. info 0184 - 684808
www.vanderwalboeken.nl

In **Kamperland** hebben wij voor u een vakantiebungalow te huur. Deze is voorzien van alle gemakken, uitermate geschikt voor oudere mensen! Er is veel ruimte, rust en privacy! Vanaf 19 augustus is het huisje beschikbaar!
U bent van harte welkom om vakantie te vieren in **Zeeland!**
Voor info kunt u altijd bellen met 0118-584385 of 06-51201554

Kostadres in Kampen aangeboden voor student. Ruime kamer. Goede OV-verbindingen met scholen Dronten/Zwolle. Vlakbij Hoornbeeck Kampen. Tel. 038-3329154

H Heijkop's
Houtsnijwerk

Voor al uw trouwteksten, in hout uitgesneden

Hofstraat 3 Tel. 0418-551383
5317 JM Nederhemert 06-25110405

Ook kunnen wij Bijbelse taferelen voor u verzorgen

www.houtsnijwerk.nl

Sauerland te huur: Gezellige vrijstaande 6 pers. **vakantie-bungalow** aan de **Hennessee** met prachtig uitzicht.
Tel. 06-42690982 of 0547-381935.

BJ Begrafnisverzorging
Janssen

Begrafnisverzorging op de Bevelanden en Tholen

Havikskruid 10, Kapelle
0113-33 09 36

Binnenkamer 11, Tholen
0166-60 73 19

www.begrafnisverzorging-janssen.nl

Mooie **vakantiewoning bij boerderij** met veel dieren, waaronder paarden. Voor 2-6 personen. In **Sauerland** (Duitsland)
Tel. 0049-2354 3293
www.hornbruch.de.vu

GERT JAN
KREIJKES
uitvaartverzorging

dienstbaar in vertrouwen

ongeacht uw verzekering verzorgen wij begrafenissen in Rijssen en omstreken

G.J. Kreijkes G. Plumiers

Piet Heinstraat 26
7461 EZ Rijssen

De Steege 1
7462 VA Rijssen

Tel. 06-51911174
Tel. 0548-520159

Tel 06-15683351
Tel. 0548-515946

www.gertjankreijkes.nl

Teksten schrijven
Redigeren columns
Vertalen Engels/NL

DE KUNST VAN HET SCHRIJVEN
VOOR AL UW TEKSTEN

THE ART OF TRANSLATION
PROFESSENELE VERTALINGEN

www.BRAND-SCHOUTEN.NL BRAND & SCHOUTEN

Vakantiebungalow in Elspeet?
www.dewildkansel-elspeet.nl

Begrafnisonderneming
De Aloe

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren

Tel. 0418 - 56 21 74

www.begrafnisondernemingdekloe.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw · restauratie · overplaatsing · onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

VOGG

Neem voor meer informatie contact op met

Dhr. H. den Hollander

Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

AANBIEDINGEN!
DeRooBoeken.nl

kina
begravnisverzorging

Tel. (010) 458 31 12

Dag en nacht bereikbaar Overal te ontbieden

D.W. Schipper
010-450 66 26
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegravnisverzorging.nl

Wij verzorgen alléén begrafenissen

Waardevolle herdrukken op de beurs 'Naar Buiten'

Een gelukkige zanger

I. Hubrechtse

Na zijn bekering wordt het voor Frederik, de stalknecht en zigeunerjongen, onmogelijk om met zijn zang en vioolspel nog langer de feesten op het landgoed op te luisteren. Onverwachts gaat zijn wens in vervulling, als voor hem waar wordt: "Want na de dood is 't leven mij bereid, God neemt mij op in Zijne heerlijkheid."

De auteur is er, met Gods hulp, in geslaagd deze historische gebeurtenis uit de tijd van de Afscheiding, die hij vernam uit de mond van een ouderling uit Yerseke, aan de vergetelheid te ontrukken. Daarbij benadrukt hij dat de Heere wonderlijke wegen gaat om Zijn uitverkorenen tot de zaligheid te brengen.

Wegens overweldigende belangstelling: 5e druk!

Herdruk gepland DV eind juli

Actieprijs: 10,95

Na 1 september 13,95

actieprijs
10,95

R

uitgeverij en boekhandel
'de Ramshoorn'

Ik bestel hierbij:

..... ex. **EEN GELUKKIGE ZANGER** à 10,95

Ook weer leverbaar i.v.m. herdruk:

BUNYANSERIE naverteld door M.J. Ruissen

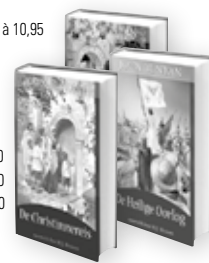
Vernieuwde uitgave met eenvoudige vragen voor de jeugd.

..... ex. **DE CHRISTENREIS** à 18,50

..... ex. **DE CHRISTINNEREIS** à 18,50

..... ex. **DE HELIGE OORLOG** à 18,50

..... set **BUNYANBOEKEN**
3-delige set à 45,-

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

Telefoonnr.

Bon, in envelop zonder postzegel, zenden aan:
De Ramshoorn, Antwoordnummer 860, 4460 WB Goes

Lange Vorststr. 21, 4461 JL Goes, Tel. 0113-221909 - www.ramshoorn.nl

't Boekenhoekje

Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken

Theologische werken

Cadeau-artikelen

Kinderboeken

Verklaringen van

CD's

Bijbels

Bijbel, Catechismus e.a.

Muziekcassettes

(Statenvertaling)

Levensbeschrijvingen

Bladmuziek

Psalmboeken

Diverse wenskaarten

Kom gerust eens snuffelen in onze gezellige winkel

Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 9.00 u. tot 16.00 u. zaterdag van 9.00 u. tot 13.00 u.
Goudenregenstraat 24 - 2906 CM Capelle a/d IJssel - tel. (010) 442 22 12 - privé (010) 451 28 82

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Te koop gevraagd Theologische boeken

0577-401065

Ambtskleding

2- of 3-delige kostuums, preekjassen
overhemden, dassen, hoeden

Trouwkostuums

jacquets, gilets, schoenen,
accessoires

Dorpsstraat 229,
3925 KC Scherpenzeel
tel. (033) 277 88 99

Begrafenis Verzorging Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

Jongen gezocht voor kamer in

Rotterdam. Huurprijs: 166 euro
p/mnd. Interesse?

Mail hannomaljaars@gmail.com

Fides

praktijk voor diagnostiek en psychosociale hulpverlening

Een vertrouwd adres voor hulp aan
kinderen, jongeren en volwassenen
vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt ook bij ons terecht voor psycho-
logisch onderzoek, PGB-aanvragen,
sociale vaardigheidstrainingen en
onderzoek en begeleiding van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel gerust voor informatie of
aanmelding! Tel. 0342 - 41 99 77
www.fideshulpverlening.nl

Schoutenstraat 94a
3771 CL Barneveld

Orgelcentrum Andante is dealer van JOHANNUS - MONARKE - CONTENT - EMINENT

ORGELCENTRUM ANDANTE

In onze beide winkels is een ruim
assortiment aan bladmuziek in zowel
notenschrift als klavarscribo te vinden.

A. van Ostadelaan 35, VEENENDAAL

Oranjestraat 6, RIJSSEN

Tel: 0318 - 505063, Fax: 0318 - 505851

Tel: 0548-515866, info@andanteorgels.nl

u vindt ons ook op www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag vóór** de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.**

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A. Berman, PO Box 20188,
St. Catherines, ON L2M 7W7, Canada

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Meer dan 1.000 soorten tegels in onze showroom!

Altijd vele aanbiedingen online!

- Professioneel advies
- Vakkundig gelegd
- Scherpe prijzen
- Wandtegels
- Vloerverwarming

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

- DIVERSE BLOKFLUITEN
- MUZIEKSTANDAARDS
- ROEMEENSE PANFLUITEN

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944
WWW.MULDERMUZIEKINSTRUMENTEN.NL

In- en verkoop van **Theologische** en aanverwante boeken
www.boekhandeldersprille.nl

Boekhandel en Antiquariaat Versprille
Noordweg 9a, Krabbendijke,
Tel.: 0113-502004

Maandag gesloten

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenissen*
Begrafenissen

Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

*Wij verzorgen alleen begrafenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden*

- businesskostuums
- ambtskleding
- trouwkostuums
- gelegenheidskleding
- rouwkleding
- koorkleding

nu tot **70%** korting!

Ook op de basiscollectie!

BOEDER
HERENMODE

Plein 1940 173 | Scherpenzeel Telefoon (033) 277 01 72
www.boederherenmode.nl

begrafenisverzorging Den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.
Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
Geen crematies.

T. den Hollander
P.N. den Hollander
Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Familie/ vakantiehuis "Haus Irmgard" op de Hunsrück (Duitsland) ± 25 km vanaf de moezel en ± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaappleatsen, onderverdeeld in div. appartementen.
Ook per appartement te huur.
www.hetankermaritiem.nl/hausirmgard.html
Tel. 06 20735340/ 0620735341

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

RST
Zorgverleners

Verpleging & Verzorging

"Fijn dat ik nog thuis kan blijven wonen"

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

Stolk Orgels

NIEUWERKERK A/D IJSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52
Krabbendijke Nederhemert Nrd. Papendrecht
www.stolkorgels.nl

(Tele)communicatie Netwerken Beveiliging Audio

Lagarde

Voor een klinkend resultaat!

Dorpsstraat 102 • 3881 BE Putten • (0341) 37 57 57 • www.lagarde.nl